

Summary

As Europe experiences growing societal diversity, school populations become more and more multilingual. In these diverse educational settings, pupils who speak migrant or minority languages at home consistently score lower than their peers who speak the language(s) of schooling. This performance gap was once again confirmed in the most recent PISA results of 2022. Importantly, research shows that multilingual pupils' school attainments may improve when their home languages are valued positively and used as resources in the classroom. It is therefore essential that education systems actively embrace linguistic diversity. In order for this to happen, it is important that pupils show positive attitudes towards their own languages and those of their peers. In addition to this, to foster multilingual educational approaches, it is crucial that teachers possess the necessary knowledge about, skills and positive attitudes toward the diverse home languages of their pupils.

Attitudes are multi-faceted constructs involving emotional, cognitive, and behavioural dimensions: emotions and feelings towards an attitude-object, knowledge and beliefs regarding the attitude-object, and the behaviour towards the attitude-object. Within the present dissertation, language attitudes therefore concern the emotions, beliefs, knowledge and behaviours towards language varieties and the practice of multilingual language use. Attitudes can take explicit or implicit forms, with explicit attitudes being consciously expressed opinions, and implicit attitudes being subconscious evaluations. Importantly, different explicit and implicit attitudes towards the same language variety can exist simultaneously, indicating changes in the attitudes that people report and are aware of, and the attitudes they hold implicitly of which they might not be aware themselves. Language attitudes in education can significantly impact pupils' motivation, achievement, and language proficiency. Teachers' attitudes towards pupils' languages can furthermore influence the structure and control applied in interactions, emphasizing the importance of studying and addressing attitudes to improve language education approaches.

Although there is little knowledge of pupils' attitudes towards multilingualism, research has previously shown that teachers are generally positive about multilingualism as a whole, but less positive about migrant and minority languages in specific. There is a common perception that the home languages of pupils might pose challenges to learning the official school languages. The studies in the present dissertation aim to examine whether participating in a long-term professional development program targeting multilingualism can change attitudes towards pupils' home languages, and the extent to which teachers feel prepared to manage multilingual classrooms. This thesis reports on the attitudes of pupils and teachers within Project 3M: Meer kansen Met Meertaligheid (More opportunities With Multilingualism, see Section 1.5), a four-year project working to realise alternative educational approaches that use pupils' home languages in the classroom. Together with teachers from several primary schools, multilingual educational materials were created to foster positive attitudes and promote multilingual interactions. The setting for this project was the bilingual province of Fryslân, the Netherlands, where the regional minority language Frisian is spoken by a large part of the population. The aim of this thesis was to examine to what extent and in what way participation in the 3M-Project affects practices and attitudes towards multilingualism in

Frisian primary schools. To assess this, we explored (1) pupils' and teachers' attitudes towards multilingualism in education and (2) the lasting impact of the 3M-project on teachers' knowledge, attitudes, and practical skills.

The first part of the present thesis is aimed at examining pupils' attitudes towards salient migrant and minority language varieties (Chapter 2) and teachers' initial self-reported patterns of language use (Dominant Language Constellations: DLCs), knowledge, attitudes, and practical skills surrounding multilingualism (Chapter 3). In Chapter 2, we measured both implicit, or subconscious, attitudes as well as explicit attitude that people are aware of and can report on. The data revealed a bias in pupils' judgments of salient migrant languages and accents, which indicates that pupils tend to undervalue languages other than the standard language(s) of schooling and shows a lack of appreciation for linguistic diversity. We argue that educators must expose pupils to a broader linguistic range than their immediate surroundings offer to cultivate positive attitudes toward diverse languages and multilingualism and underscore the necessity for inclusive language education strategies to address these biases and promote a more comprehensive understanding of linguistic diversity.

We continued our analysis by examining the self-reported language use, knowledge, attitudes, and practical skills regarding multilingualism of teachers in Chapter 3. We analysed teacher interviews to create a typology of welcoming, tolerant and inclusive teachers depending on their level of engagement with multilingualism for each of the aforementioned aspects. This classification is influenced by the linguistic context of the classroom, with Frisian teachers more aligned with the needs of Frisian-speaking pupils than the teachers incorporating migrant languages into their lessons. Despite variations within and between schools, all teachers within the 3M-Project express positive attitudes toward multilingualism and a willingness to integrate it into their lessons. However, they highlight a strong need for accessible multilingual materials and guidelines to facilitate the use of pupils' home languages.

In the second part of this thesis, we examined the lasting impact of the 3M-Project's multilingual educational approaches on teachers' knowledge, attitudes, and practical skills. We focussed on classroom interaction during the implementation of activities based on translanguaging, the practice of involving pupils' full linguistic capabilities in education and drawing upon the knowledge and skills acquired in their home languages (Chapter 4); and teachers' reflections on the changes inspired by the 3M-Project and the longevity of such changes two years post-participation (Chapter 5). We first aimed to address the need for multilingual materials mentioned in Chapter 3 by providing a second group of teachers with the completed materials of the 3M-Project, and further examined to what extent these materials aided teachers in progressing from brief translations or isolated words to more in-depth use of pupils' home languages. For this, we analysed several rounds of video-recordings of the lessons, and compared the complexity of the interaction and how pupils' home languages were used. Our study reveals home languages are used mostly briefly and in isolated instances throughout the schoolyear, with teachers facing challenges when attempting translanguaging-based practices without a shared linguistic foundation. While inviting pupils to translate words increased interaction, it correlated with decreased material complexity. To unlock the full potential of multilingual approaches, it is crucial to deepen classroom interaction and encourage home language use for scaffolding and epistemological learning. Future research should explore how classroom interaction can address the knowledge and skills of all pupils.

Building on the previous studies, Chapter 5 delved into teachers' long-term attitudes post the 3M-project and perceptions of multilingualism as an asset, challenge, and priority. We compared the interviews that were conducted with the teachers after their participation, two years into the project, with their reflections in interviews two years later. Overall, teachers indicated that their views had shifted from concerns about home languages being a hindrance to learning initially, to more positive attitudes linking multilingualism with pupils' identity and learning. Two years after their participation in the 3M-Project, teachers emphasized their increased language awareness, positive attitudinal shifts, and practical changes varying in sustainability. These findings highlight the need for longitudinal research and consistent policy support for sustained multilingual education.

Finally, Chapter 6 ties all four studies together to discuss the overall implications and conclusions. We argue that there is a need to address accentism in education, normalize multilingual interaction in the classroom, and emphasize inclusive language policies. These policies should be clearly communicated, promoting consistent multilingual environments and addressing linguistic bias through diverse language exposure. Teachers should be mindful to make space for pupils' languages in classroom dialogue and provide a balance between linguistic inclusion and meaningful interactions. Teacher professionalisation must integrate modules on multilingual education, using multilingual materials and providing routine reminders on the importance of incorporating pupils' languages. Additionally, we emphasise the importance for researchers to work in projects together with practitioners for a more inclusive professional development that addresses the specific needs and concerns of teachers. Overall, we recognize that teachers, willing to implement multilingual educational approaches, require time to familiarize themselves and gain ownership of the pedagogies in question.

In short, this dissertation underscores the interconnected and context-dependent nature of attitudes, encompassing feelings, knowledge, and behaviour. While we show strong positive attitudes toward multilingualism in the emotional and cognitive dimensions over time, the behaviour of teachers changed on a more short-term basis. To ensure lasting impact, there is a need for more sustainable policies and practices that integrate pupils' languages in education. To address achievement gaps and opportunities for multilingual pupils, comprehensive professional development should target attitudes in feelings, knowledge, beliefs, and behaviour—making multilingualism part of heads, hearts, and hands.

Samenvatting

Met de groeiende sociale diversiteit in Europa worden ook de schoolpopulaties meer en meer meertalig. In deze diverse onderwijsomgevingen scoren leerlingen die thuis migranten- of minderheidstalen spreken consistent lager dan hun leeftijdsgenoten die de schooltaal (of schooltalen) spreken. Deze prestatiekloof werd opnieuw bevestigd in de meest recente PISA-resultaten van 2022. Belangrijk is dat onderzoek aantoont dat de schoolprestaties van meertalige leerlingen kunnen verbeteren wanneer hun thuistalen positief worden gewaardeerd en als hulpmiddelen in de klas worden gebruikt. Het is daarom essentieel dat onderwijsystemen actief talige diversiteit omarmen. Om dit te laten gebeuren, is het belangrijk dat leerlingen een positieve houding tonen ten opzichte van hun eigen talen en die van hun klasgenoten. Daarnaast is het cruciaal voor het bevorderen van meertalige onderwijsbenaderingen dat leraren beschikken over de nodige kennis, vaardigheden en positieve attitudes ten opzichte van de diverse thuistalen van hun leerlingen.

Attitudes zijn veelzijdige constructies die emotionele, cognitieve en gedragsmatige dimensies omvatten: emoties en gevoelens ten opzichte van een attitude-object, kennis en overtuigingen met betrekking tot het attitude-object, en het gedrag ten opzichte van het attitude-object. Binnen het huidige proefschrift betreffen taalattitudes daarom de emoties, overtuigingen, kennis en gedragingen ten opzichte van taalvariëteiten en de praktijk van meertalig taalgebruik. Attitudes kunnen expliciete of impliciete vormen aannemen, waarbij expliciete houdingen bewust geuite meningen zijn en impliciete houdingen onderbewuste evaluaties zijn. Belangrijk is dat verschillende expliciete en impliciete houdingen ten opzichte van dezelfde taalvariëteit tegelijkertijd kunnen bestaan, wat wijst op veranderingen in de houdingen die mensen rapporteren en waarvan zij zich bewust zijn, en de houdingen die ze impliciet hebben die mogelijk onbewust zijn. Taalattitudes in het onderwijs kunnen aanzienlijke invloed hebben op de motivatie, prestaties en taalvaardigheid van leerlingen. Bovendien kunnen de attitudes van leraren ten opzichte van de talen van leerlingen invloed hebben op de structuur en controle die worden toegepast in interacties, wat benadrukt hoe belangrijk het is om attitudes te bestuderen en te adresseren om taalonderwijsbenaderingen te verbeteren.

Hoewel er weinig kennis is over de attitudes van leerlingen ten opzichte van meertaligheid, heeft onderzoek eerder aangetoond dat leraren over het algemeen positief zijn over algemene meertaligheid, maar minder positief over migranten- en minderheidstalen in het bijzonder. Er bestaat een algemene perceptie dat de thuistalen van leerlingen een hindernis kunnen vormen voor het leren van de officiële schooltalen. De studies in het huidige proefschrift beogen te onderzoeken of deelname aan een langlopend professioneel ontwikkelingsprogramma gericht op meertaligheid verandering kan brengen in de attitudes ten opzichte van de thuistalen van leerlingen, en in hoeverre leerkrachten zich voorbereid voelen om voor meertalige klassen te staan. Deze dissertatie rapporteert over de attitudes van leerlingen en leerkrachten binnen het 3M Project: Meer kansen Met Meertaligheid (zie Sectie 1.5), een vierjarig project dat werkte aan het realiseren van alternatieve onderwijsbenaderingen die gebruik maakten van de thuistalen van leerlingen. Samen met leerkrachten van verschillende basisscholen werden meertalige educatieve materialen gecreëerd om positieve attitudes te bevorderen en meertalige interacties te stimuleren. De setting voor dit project was

de tweetalige provincie Fryslân, waar de regionale minderheidstaal Fries wordt gesproken door een groot deel van de bevolking. Het doel van deze dissertatie was om te onderzoeken in hoeverre deelname aan het 3M-project de praktijken en attitudes ten opzichte van meertaligheid in Friese basisscholen beïnvloedt. Om dit te beoordelen, hebben we onderzocht wat (1) de attitudes van leerlingen en leerkrachten ten opzichte van meertaligheid in het onderwijs zijn, en (2) wat de langdurige impact van het 3M-project op de kennis, attitudes en praktische vaardigheden van leraren is.

Het eerste deel van het huidige proefschrift onderzoekt de attitudes van leerlingen ten opzichte van prominente migranten- en minderheidstaalvariëteiten (Hoofdstuk 2) en de aanvankelijke zelf-gerapporteerde taalgebruikspatronen van leerkrachten (*Dominant Language Constellations*: DLC's), kennis, attitudes en praktische vaardigheden met betrekking tot meertaligheid (Hoofdstuk 3). In Hoofdstuk 2 hebben we zowel impliciete, of onderbewuste, houdingen gemeten alsmede de expliciete houdingen waar mensen zich bewust van zijn en over kunnen rapporteren. De data onthullen een vooroordeel in de attitudes van leerlingen over prominente migrantentalen en accenten, wat aangeeft dat leerlingen neigen andere talen dan de standaardtaal (of -talen) van het onderwijs te onderschatten en een gebrek aan waardering voor talige diversiteit tonen. Wij beargumenteren dat leerkrachten leerlingen zouden moeten blootstellen aan een breder scala aan talen dan degene in hun directe omgeving om positieve attitudes ten opzichte van diverse talen en meertaligheid te cultiveren, en we benadrukken de noodzaak van inclusieve taalonderwijsstrategieën om bestaande vooroordelen aan te pakken en een meer alomvattend begrip van talige diversiteit te bevorderen.

We vervolgden onze analyse door de zelf-gerapporteerde taalgebruikspatronen, kennis, attitudes en praktische vaardigheden met betrekking tot meertaligheid van leraren te onderzoeken in Hoofdstuk 3. We analyseerden leerkrachteninterviews om een typologie te creëren van gastvrije, tolerante en inclusieve leraren, gebaseerd op hun betrokkenheid bij meertaligheid voor elk van de eerder genoemde aspecten. Deze classificatie wordt beïnvloed door de linguïstische context van het klaslokaal, waarbij Friese leerkrachten meer afgestemd zijn op de behoeften van Friestalige leerlingen dan de leraren die migrantentalen in hun lessen opnemen. Ondanks variaties binnen en tussen scholen, uiten alle leraren binnen het 3M-project positieve attitudes ten opzichte van meertaligheid en een bereidheid om meertaligheid te integreren in hun lessen. Ze benadrukken echter een sterke behoefte aan toegankelijke meertalige materialen en richtlijnen om het gebruik van de thuistalen van leerlingen te vergemakkelijken.

In het tweede deel van dit proefschrift onderzochten we de langdurige impact van de meertalige onderwijsbenaderingen van het 3M-project op de kennis, attitudes en praktische vaardigheden van leerkrachten. We richtten ons op de klassikale interactie tijdens de uitvoering van activiteiten gebaseerd op translanguaging, de praktijk van het betrekken van de volledige taalvaardigheden van leerlingen in het onderwijs en het gebruiken van de kennis en vaardigheden die ze hebben verworven in hun thuistalen (Hoofdstuk 4); en op de reflecties van leerkrachten over de veranderingen geïnspireerd door het 3M-project en de duurzaamheid van dergelijke veranderingen twee jaar na deelname (Hoofdstuk 5). We beoogden eerst de behoefte aan meertalige materialen die genoemd werd in Hoofdstuk 3 aan te pakken door een tweede groep leraren te voorzien van de reeds voltooide materialen van het 3M-project, en onderzochten vervolgens in hoeverre deze materialen leerkrachten helpen bij het overstappen van korte vertalingen of geïsoleerde woorden naar een dieper gebruik van de thuistalen van

leerlingen. Hiervoor analyseerden we meerdere rondes video-opnames van lessen en vergeleken we de complexiteit van de interactie en hoe de thuistalen van leerlingen werden gebruikt. Onze studie onthult dat thuistalen voornamelijk kort en in geïsoleerde gevallen worden gebruikt gedurende het schooljaar, waarbij leerkrachten voor uitdagingen komen te staan bij het toepassen van translanguaging-gebaseerde praktijken zonder gedeelde taalbasis met de leerlingen. Hoewel uitnodigingen aan leerlingen om woorden te vertalen naar de thuistalen wel de interactie verhoogde, ging dit ook gepaard met een afname van de materiaalcomplexiteit. Om het volledige potentieel van meertalige benaderingen te benutten, is het cruciaal om de klassikale interactie te verdiepen en het gebruik van de thuistalen aan te moedigen voor scaffolding en epistemologisch leren. Toekomstig onderzoek zou moeten verkennen hoe klassikale interactie de kennis en vaardigheden van alle leerlingen kan aanspreken.

Voortbouwend op de eerdergenoemde studies, dook Hoofdstuk 5 in de lange-termijn attitudes van leerkrachten van het 3M-project en percepties van meertaligheid als troef, uitdaging en prioriteit. We vergeleken de interviews die werden afgenoemt met de leerkrachten direct na hun deelname, na twee jaar 3M-project, met hun reflecties in interviews twee jaar later. Over het algemeen gaven leerkrachten aan dat hun standpunten waren verschoven van bezorgdheid over thuistalen die een belemmering zouden vormen voor het leren, naar meer positieve attitudes die meertaligheid koppelden aan de identiteit en het leren van leerlingen. Twee jaar na hun deelname aan het 3M-project benadrukte leerkrachten hun toegenomen taalbewustzijn, positieve veranderingen in attitude en veranderingen in meertalige praktijken die varieerden in duurzaamheid. Deze bevindingen benadrukken de noodzaak van longitudinaal onderzoek en consistentie beleidsondersteuning voor duurzaam meertalig onderwijs.

Tot slot verbindt Hoofdstuk 6 alle vier de eerdergenoemde studies om de algemene implicaties en conclusies van de dissertatie te bespreken. We betogen dat er behoefte is aan het aanpakken van accentisme in het onderwijs, het normaliseren van meertalige interactie in de klas, en het benadrukken van inclusieve taalbeleidsmaatregelen. Deze beleidsmaatregelen moeten duidelijk worden gecommuniceerd, waarbij consistentie meertalige omgevingen worden bevorderd en talige vooroordelen worden aangepakt door gevarieerde blootstelling aan meertaligheid. Leerkrachten moeten erop letten om ruimte te maken voor de talen van leerlingen in de klassikale interactie en om een balans te bieden tussen talige inclusie en betekenisvolle interacties. Leerkrachtprofessionalisatie moet modules over meertalig onderwijs integreren, waarbij meertalige materialen worden gebruikt en regelmatige herinneringen worden gegeven over het belang van het opnemen van de talen van leerlingen. Daar bovenop benadrukken we het belang voor onderzoekers om samen te werken met de onderwijspraktijk in projecten voor een meer inclusieve professionele ontwikkeling die de specifieke behoeften en zorgen van leraren aanpakt. Over het algemeen erkennen we dat leerkrachten die bereid zijn om meertalige onderwijsbenaderingen te implementeren, tijd nodig hebben om zich vertrouwd te maken en eigenaarschap te krijgen over de betreffende pedagogieën.

Kortom, dit proefschrift benadrukt de onderling verbonden en contextafhankelijke aard van attitudes, die gevoelens, kennis en gedrag omvat. Hoewel we sterke positieve attitudes tonen ten opzichte van meertaligheid in de emotionele en cognitieve dimensies in de loop van de tijd, veranderde het gedrag van leraren op meer korte-termijnbasis. Om blijvende impact te

garanderen, is er behoefte aan meer duurzame beleidsmaatregelen en praktijken die de talen van leerlingen integreren in het onderwijs. Om kloven in prestaties en kansen voor meertalige leerlingen aan te pakken, moet uitgebreide professionele ontwikkeling zich richten op attitudes in gevoelens, kennis, overtuigingen en gedrag, waarbij meertaligheid onderdeel wordt van hoofden, harten, en handen.

Gearfetting

Mei it groeiende sosjale ferskaat yn Europa wurde ek de skoallepopulaasjes hieltyd meartaliger. Yn dy ferskillende ûnderwiisomjouwingen skoare learlingen dy't thús migrante- of minderheidstalen prate konsekint leger as har leeftydsgenoaten dy't thús de skoalletal (of skoalletalen) prate. Dy prestaasjekleau waard op 'e nij befestige yn de meast resinte PISA-resultaten fan 2022. Belangryk is dat ûndersyk útwiist dat de skoalprestaasjes fan meartalige learlingen ferbetterje kinne as harren thûstalen posityf wurdearre wurde en as helpmiddels yn de klasse brûkt wurde. It is dêrom essinsjeel dat ûnderwiissystemen aktyftalige diversiteit omearmje. Om dit te bewurkjen, is it wichtich dat learlingen in positive hâlding toane foar har eigen talen en dy fan har klassegenoaten oer. Dêrneist is it beskiedend foar it fuortsterkjen fan meartalige ûnderwiisbenaderingen dat leararen de nedige kennis, feardichheden en positive attitudes oangeande de ferskate thûstalen fan harren learlingen ta harren foldwaan hawwe.

Attitudes binne gearstalde konstruksjes mei in affektive, in kognitive en in gedrachsdiminsje: gefoelens en emoasjes, kennis en oertsjûgingen, en in oanstriid ta gedrach oangeande it attitude-objekt. Yn dit proefskrift giet it om taalattitudes mei dy diminsjes oangeande taalferfariëteiten en de praktyk fan meartalich taalgebrûk. Attitudes kinne eksplisite of ymplisite foarmen oannimme, wêrby't eksplisite attitudes bewust utere mieningen en ymplisite attitudes ûnderbewuste evaluaasjes binne. It is wichtich dat ferskate eksplisite en ymplisite attitudes foar deselde taalfariëteit oer tagelyk bestean kinne, dat op feroarings yn de attitudes wiist dy't minsken rapportearje en dêr't se har bewust fan binne, en de attitudes dy't se ymplisyt hawwe en mooglik ûnbewust binne. Taalattitudes yn it ûnderwiis kinne grutte ynfloed hawwe op de motivaasje, prestaasjes en taalfeardigens fan learlingen. Dêrneist kinne de hâldingen fan leararen foar de talen fan learlingen oer ynfloed hawwe op de struktuer en kontrôle dy't ferbûn wurde mei ynteraksjes, wat nochris de klam leit op hoe wichtich't it is om attitudes te bestudearjen en oan te pakken om taalûnderwiisbenaderingen te ferbetterjen.

Alhoewol't der mar in bytsje kennis bestiet oer de attitudes fan leararen foar meartaligens oer, hat ûndersyk earder oantoand dat leararen oer it generaal posityf binne oer meartaligens yn it algemien, mar minder posityf as it yn ferbân is mei migrante- en minderheidstalen yn it bysûnder. Der bestiet in algemiene persepsje dat de thûstalen fan learlingen in behindering foarmje kinne foar it learen fan de offisjele skoalletalen. De stûdzjes yn dit proefskrift hawwe as doel te ûndersykjen oft meidwaan oan in langrinnend profesjoneel ûntwikkelingsprogramma dat rjochte is op meartaligens, feroarings bringe kin yn de attitudes foar de thûstalen fan learlingen oer, en yn hoefier't learkrêften har taret fiele om foar meartalige klassen te stean. Dizze dissertaasje rapportearret oer de attitudes fan learlingen en learkrêfen binnen it 3M-Projekt: Mear kânsen Mei Meartaligens (sjoch par. 1.5), in fjouwerjierrick projekt dat wurke oan it realisearjen fan alternative ûnderwiisbenaderingen wêrby't gebrûk makke waard fan de thûstalen fan learlingen. Yn arbeidzjen mei learkrêften fan ferskillende basisskoallen waarden meartalige ûnderwiismaterialen kreëarre om positive attitudes fuort te sterken en meartalige ynteraksjes te stimulearjen. De setting foar dat projekt wie de twatalige provinsje Fryslân, dêr't - nêst it Nederlansk - de regionale minderheidstaal Frysk praat wurdt troch in grut part fan de befolking. It doel fan dizze dissertaasje wie om te ûndersykjen yn hoefier't meidwaan oan it 3M-project de praktiken en attitudes foar meartaligens op Fryske basisskoallen oer beynfloedet. Om dat te beoardieljen hawwe wy ûndersocht (1) wat de attitudes fan learlingen

en learkrêften foar meartaligens yn it ûnderwiis oer binne, en (2) wat de langrinnende ympakt fan it 3M-projekt op de kennis, attitudes en praktyske feardichheden fan læraren is.

It earste diel fan dit proefskrift ûndersiket de attitudes fan læringen foar opfallende migrante- en minderheidstaalfariëteiten (Haadstik 2) en de earste selsrapportaazjes troch de læraren fan de eigen taalbrûkerspatroanen (Dominant Language Constellations: DLCs), kennis, attitudes en praktyske feardichheden oangeande meartaligens (Haadstik 3). Yn Haadstik 2 hawwe wy sawol ymplisite, of ûnbewuste, attitudes metten as ek de eksplisite, dêrt minsken har bewust fan binne en oer rapportearje kinne. De data lieten in foaroardiel yn de attitudes fan læringen oer opfallende migrantalen en aksinten sjen, wat oanjout dat læringen oanstriid hawwe om sawol oare talen as de standerttaal (of -talen) fan it ûnderwiis as ek talich ferskaat op himsels leger te wurdearjen. Wy beargumintearje dat learkrêften læringen oan in bredere range fan talen bleastelle moatte as dy yn harren direkte omjouwing om positive attitudes foar ferskillende talen en meartaligens te kultivearjen, en wy lizze de klam op de needsaak fan ynfalide taalûnderwiisstrategyen om besteande foaroardielen oan te pakken en in mear omfetsjend begryp fan talige diversiteit te befoarderjen.

Wy ferfolgen ús analyze troch de sels-rapportearre taalbrûkerspatroanen, kennis, attitudes en praktyske feardichheden oangeande meartaligens fan learkrêften te ûndersykjen yn Haadstik 3. Wy analysearren ynterviews mei learkrêften om in typology te meitsjen fan gastfrije, tolerante en ynklusieve learkrêften, basearre op har belutsenheid by meartaligens foar elk fan de earder neamde aspekten. Dy klassifikaasje wurdt beynfloede troch de taalkundige kontekst fan it klasloakaal, wêrby't Frysktalige learkrêften mear oanpast binne oan it ferlet fan Frysktalige læringen as de learkrêften dy't migrantalen yn har lessen opnimme. Nettsjinstande fariaasjes binnen en tusken skoallen, uterje alle learkrêften binnen it 3M-projekt positive attitudes foar meartaligens en reeëns om meartaligens te yntegrearjen yn harren lessen oer. Se lizze lykwols de klam op in grut ferlet fan tagonklike meartalige materialen en rjochtslijnen om it gebrûk fan de thûstalen fan læringen te facilitearjen.

Yn it twadde diel fan dit proefskrift ûndersochten wy de langduorjende ynfloed fan de meartalige ûnderwiisbenaderings fan it 3M-projekt op de kennis, attitudes en praktyske feardichheden fan learkrêften. Wy rjochten ús op de klasse-ynteraksje yn de útfiering fan aktiviteiten basearre op translanguaging, de praktyk fan it ynfieren fan de folksleine taalfeardichheden fan læringen yn it ûnderwiis en it brûken fan de kennis en feardichheden dy't se yn har thûstalen leard hawwe (Haadstik 4); en op de refleksjes fan learkrêften oer de feroarings ynspirearre troch it 3M-projekt en de duorsumens fan sokke feroarings twa jier nei it meidwaan (Haadstik 5). Wy rjochten ús eerst op de needsaak fan meartalige materialen dy't neamd waarden yn Haadstik 3 troch in twadde groep learkrêften te foarsjen fan de al foltôge materialen fan it 3M-projekt, en ûndersochten dêrni ynhoefier't dy materialen learkrêften holpen by it oerstappen fan koarte oersettingen of isolearre wurden nei in djipper gebrûk fan de thûstalen fan læringen. Dêrfoar analysearren wy meardere omgongen fan fideo-opnames fan lessen en fergeliken wy de kompleksiteit fan de ynteraksje en hoe't de thûstalen fan læringen brûkt waarden. Us ûndersyk lit sjen dat thûstalen benammen koart en yn isolearre gefallen brûkt wurde troch it skoaljier hinne, wylst learkrêften foar útdagings steane by it tapassen fan translanguaging-basearre praktiken sùnder dielde taalbasis mei de læringen. Alhoewol't útnûgings oan læringen om wurden oer te setten nei de thûstalen de ynteraksje ferhege, wie dat lyksa mei in legere dreechheidsgraad fan it materiaal. Om it folksleine potinsjeel fan meartalige benaderings te brûken, is it beskiedend om de klasse-yntraksje te ferdjipjen en

it brûken fan de thûstalen oan te moedigen foar scaffolding en epistemologysk learen. Takomstich ûndersyk soe ûndersykje moatte hoe't de klasse-yntrakse de kennis en feardichheden fan alle learlingen oansprekke kin.

Fuortbouwend op de earder neamde stûdzjes, gie Haadstik 5 fierder yn op de lange-termynattitudes fan leararen fan it 3M-projekt en persepsjes fan meartaligens as troef, útdaging en prioriteit. Wy fergeliken de ynterviews dy't ôfnommen waarden mei de leararen fuortendaliks nei harren meidwaan, nei twa jier 3M-projekt, mei harren refleksjes yn ynterviews twa jier letter. Oer it algemien joegen leararen oan dat harren stanpunten ferskood wienen fan noed oer thûstalen dy't in behindering foarmje foar it learen, nei positivere attitudes dy't meartaligens keppelen aan de identiteit en it learen fan learlingen. Twa jier nei harren meidwaan oan it 3M-projekt leinen leararen de klam op harren oanwûn taalbewustwêzen, positive feroarings yn attitude en feroarings yn meartalige praktiken dy't feroare yn duorsumens. Dy fynsten wize útdruklik op de needsaak fan langere-termynûndersyk en konsistinte beliedsstipe foar duorsum meartalich ûnderwiis.

Ta beslút ferbynt Haadstik 6 alle fjouwer earder neamde stûdzjes om de algemiene ymplikaasjes en konklúzjes fan de dissertaasje te besprekken. Wy beredenearje dat der ferlet is fan it oanpakken fan aktsintisme yn it ûnderwiis, it normalisearjen fan meartalige ynteraksje yn de klasse en it klamlizzen op ynklusive taalbeliedsmaatregels. Dy beliedsmaatregels moatte dûdlik kommunisearre wurde, dêr't konsistinte meartalige omjouwings befoardere en taalfoarordelingen by oanpakt wurde troch fariëarre bleatstelling oan meartaligens. Leararen moatte der om tinke om romte te meitsjen foar de talen fan learlingen yn de klasseynteraksje en om in balâns te finen tusken taalynsluting en betsjuttingsfolle ynteraksjes. Learaarprofessionalisearring moat modules oer meartalich ûnderwiis yntegrearje, dêr't meartalige materialen by brûkt wurde en it belang fan it yntegrearjen fan de talen fan learlingen regelmjittich yn it sin brocht wurde. Dérneist wize wy mei klam op it belang foar ûndersikers om gear te wurkjen mei de ûnderwiispraktyk yn projekten foar in mear ynklusyf profesjonele ûntwikkeling dy't it spesifyk ferlet en soargen fan leararen oansprekt. Oer it algemien erkenne wy dat leararen dy't ree binne om meartalige ûnderwiisbenaderings te ymplemintearjen, tiid nedich hawwe om fertroud te reitsjen mei en eigner te wurden fan de oanbelangjende pedagogyen.

Koartsein, dit proefschrift set it ûnderinoar ferbûn en kontekst-ôfhinklike wêzen fan attitudes mei gefoelens, kennis en gedrach foarop. Alhoewol't wy sterke positive attitudes sjen litte foar meartaligens yn de affektive en kognitive diminsjes troch de tiid hinne, feroare it gedrach fan leararen yn koartere tiid. Om bliuwend effekt te garandearjen is der ferlet fan duorsumere beliedsmaatregels en praktiken dy't de talen fan learlingen yntegrearje yn it ûnderwiis. Om de grutte ferskillen yn prestaasjes en kânsen foar meartalige learlingen oan te pakken, moat wiidweidige profesjonele ûntwikkeling him rjochtsje op attitudes yn gefoelens, kennis, oertsjûgingen en oanstriid ta gedrach, dêr't meartaligens ûnderdiel by wurdt fan hollen, herten, en hannen.